

5. Рішення ЄСПЛ від 1 червня 2006 року у справі «Дульський проти України» (заява № 61679/00) // Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_045

6. Рішення ЄСПЛ від 08 квітня 2010 року у справі «Хурава проти України» (заява № 8503/05) // Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_761?lang=ru

7. Туманов В. А. Европейский суд по правам человека. Очерк организации и деятельности / Туманов В. А. – М.: Изд-во НОРМА, 2001. – 304 с.

8. Решение Европейского суда по правам человека по делу «Кениг против Германии» от 28 июня 1978 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://europeancourt.ru/uploads/ECHR_Konig_v_Germany_28_06_1978.doc

9. Рішення ЄСПЛ від 25 липня 2013 року у справі «Коберник проти України» (заява № 45947/06) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ips.ligazakon.net/document/view/SOO00569>

Серпікова А.Ю.

студентка,

Науковий керівник: Динту В.А.

кандидат юридичних наук, доцент,

Національний університет «Одеська юридична академія»

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРЕД'ЯВЛЕННЯ ДЛЯ ВПІЗНАННЯ В РЕЖИМІ ВІДЕОКОНФЕРЕНЦІЇ В РАМКАХ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ДОКАЗІВ

Інформаційні технології впливають на всі сфери діяльності людини, суспільства та держави. З урахуванням цього, з розвитком комп'ютерних технологій, відеоконференцзв'язок став широко використовуватись в різних галузях, в тому числі і в кримінальному судочинстві [1, с. 42].

В кримінальному процесі відеоконференцзв'язок використовується в тому числі і для проведення деяких слідчих розшукових дій, зокрема пред'явлення для впізнання.

Відповідно до частини 1 ст. 232 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) впізнання осіб чи речей під час досудового розслідування можуть бути проведені у режимі відеоконференції при трансляції з іншого приміщення (дистанційне досудове розслідування) у випадках, які передбачених в законі [2].

Загалом, пред'явлення для впізнання – слідча розшукова дія, яка полягає у пред'явленні свідкові чи іншій особі об'єктів, які вони спостерігали раніше для ідентифікації [3, с. 942]. Плануючи проведення пред'явлення для впізнання, кожного разу переслідується мета узнавання особою певного об'єкта, тобто встановлення тотожності між представленим об'єктом і сприйнятим раніше. Однак поставлена мета не завжди досягається. Зокрема наслідком може бути і невпізнання об'єкта, котрий пред'являється [4, с. 139].

Корухов Ю. М. вважає, що до об'єктів, які можуть пред'являтися для впізнання відносяться і рукописні тексти [5, с. 7]. Однак така позиція є не зовсім однозначною, оскільки, як правильно зазначає Лук'янчиков Є. Д., впізнання за почерком, шляхом пред'явлення будь-якого документа, може мати лише орієнтуєчий характер. А для того, щоб виявити у представленому документі загальних і окремих ознак почерку конкретної особи необхідні спеціальні знання, щоб зробити компетентний висновок про виконавця даного документа [6, с. 35]. Крім того, пред'явлення рукописних текстів в умовах відеоконференції може не принести необхідних результатів хоча б зважаючи на те, що через поганий відеозв'язок неможливим буде розібрати написані тексти.

Загальновідомим є той факт, що найчастіше впізнання відбувається за допомогою зорового сприйняття, але існують випадки коли впізнання може проводитись за ознаками усного мовлення, запаху, смаку і навіть на дотик. В таких випадках проведення впізнання в режимі відеоконференції є обмеженим і не зможе дати тих результатів, які очікуються.

Крім того, досить поширеною є думка стосовно того, що повторно пред'являти для впізнання особі будь-який об'єкт є недоцільним, оскільки слідча дія втрачає сенс. Проте, на думку вчених, все ж є випадки, коли повторне пред'явлення для впізнання все ж можливе. Серед них:

1. Особа, яка впізнавала на момент проведення процесуальної дії була у стані тимчасового розладу психіки, зору, слуху, під впливом болю, іншими чинниками у зв'язку з чим не могла правильно сприймати те, що відбувалось.

2. Слідча дія проводилась в гірших умовах, ніж ті, за яких особа, яка пізнає, спостерігала об'єкт уперше.

3. З об'єктивних причин перше впізнання проводилось за фотознімками, а потім з'явилась можливість пред'явити об'єкт безпосередньо.

4. Спочатку особу пред'являли для впізнання за наявності тимчасових змін окремих ознак зовнішності (борода, вуса, ушкодження на обличчі, тощо) [4, с. 139].

Однозначним є те, що повторне пред'явлення для впізнання, в тому числі в режимі відеоконференції, зможе мати доказове значення лише в тих випадках, коли вичерпний перелік можливих випадків повтору буде закріплений в КПК України, чого на сьогоднішній день немає.

Отже, варто зазначити, що можливість проведення пред'явлення для впізнання в режимі відеоконференції є безумовно позитивним аспектом, оскільки, виявляється можливим направити до іншого органу досудового розслідування доручення про проведення такої слідчої дії в режимі відеоконференції для збереження, як часу так і грошей, що будуть витрачені з державного бюджету для доставлення слідчого та потерпілого до місця виявлення об'єктів. Крім того, зважаючи на технічні особливості такого пред'явлення, вважається можливим проведення так званого «зустрічного», «взаємного» впізнання, коли обвинувачені чи підозрювані будучи упізнаними під час пред'явлення для впізнання, у деяких випадках можуть упізнати свідка чи потерпілого. Проте, одночасно з цим досі існує досить багато невирішених проблем, зокрема це можливість чи неможливість додавання до об'єктів пред'явлення для впізнання письмових документів, не визначення підстав для проведення повторного пред'явлення, неможливість проведення цієї слідчої розшукової дії в випадках, якщо його необхідно провести за ознаками усного мовлення чи дотику, тощо.

Список використаних джерел:

1. Книженко С. О., Матюшкова Т. П. Особливості фіксації дистанційного досудового розслідування / С. О. Книженко, Т. П. Матюшкова // Журнал східноєвропейського права – 2014. – № 2. – С. 42–47.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України (в редакції від 11.01.2019 р.) / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2013, № 9-10, № 11-12, № 13, ст. 88.
3. Криміналістика: Підручник / Кол. Авт.: В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалова, В. А. Журавель та ін. / За ред. проф. В. Ю. Шепітька. – 4-е вид., перероб. і доп. – Х.: Право, 2008. – 464 с.
4. Сичевський В. В. Актуальні проблеми проведення впізнання у режимі відео конференції / В. В. Сичевський // Юридичний науковий електронний журнал – 2016. – № 2. – С. 137–140.

5. Корухом Ю. М. Предъявление для опознания на предварительном следствии и в суде / Ю. М. Корухом. – М. : ВЮЗИ, 1968. – 127 с.

6. Лук'янчиков Є. Д. Щодо видів пред'явлення для впізнання / Є. Д. Лук'янчиков // Правничий часопис Донецького університету. – 1997. – Вип. 1. – С. 35-38.

Чачава Ю.В.

студентка,

Науковий керівник: Динту В.А.

кандидат юридичних наук, доцент,

Національний університет «Одеська юридична академія»

ОСОБЛИВОСТІ КЛАСИФІКАЦІЇ ТАКТИЧНИХ ПРИЙОМІВ

Різноманітність тактичних прийомів вимагає їх наукової класифікації. Класифікація тактичних прийомів має теоретичне і практичне значення. Теоретичне слугує основою для пізнання природи і сутності тактичних прийомів, їх оцінки та визначення напрямів подальшого розвитку. Практичне полягає у забезпеченні найбільш раціональних шляхів пошуку та використання тактичних прийомів.

В.Ю. Шепітько вказує на складність класифікації тактичних прийомів, що визначається великою кількістю підстав, за якими вони можуть бути розподілені, та неоднозначним розумінням сутності тактичного прийому. На думку вченого, аналіз праць з криміналістики свідчить, що існує близько двох десятків класифікацій тактичних прийомів, але багатьма авторами за основу класифікаційних побудов часто беруться довільні ознаки, властивості чи положення [1, ст. 15].

Т.В. Варфоломеева ділить тактичні прийоми на загальні (універсальні) та специфічні. До числа загальних тактичних прийомів відносяться, зокрема, прийоми допиту підозрюваних, обвинувачених, підсудних, свідків, потерпілих та експертів; до числа загальних тактичних прийомів захисту можна віднести також способи реагування захисника на прогалини розслідування і судового розгляду, на порушення слідством і судом процесуального законодавства. До специфічних тактичних прийомів можна віднести прийоми допиту, наприклад, окремих категорій учасників кримінального судочинства.